

Виховна система як простір благополуччя та можливостей особистості учня у 2021/2022 н.р.

Школа XXI століття □ це передусім відкрита освітня система, спрямована на розвиток, навчання і виховання дитини як успішного суб'єкта особистісного життя, відповідального патріота – громадянина і компетентного професіонала. Власне, ця стратегія й спонукає сучасні заклади освіти до активного пошуку концепцій, програм, модусів, технологій, які б могли оптимально задовольнити потреби і вимоги суспільства щодо виконання школою основної місії – забезпечення благополуччя дитини через створення безпечного середовища для її фізичного, духовного, морального здоров'я. У цьому контексті освітніх пріоритетів, важливим є зрозуміння можливостей альтернативи вибору, варіативних підходів до створення й функціонування освітньо-виховних систем. Маємо зважати на те, що кожна школа є унікальною у своєму внутрішньому змісті й не може бути ідентичною з іншими навіть в одному регіоні.

У методичних рекомендаціях організації виховної роботи у 2020-2021 н.р. увага педагогів акцентувалась на впровадженні інноваційної виховної системи підтримки в період карантину. І досить логічно було б, якби ми наразі запропонували уже кілька апробованих моделей такої виховної системи.

Але пройшовши цьогоріч ще одне випробування пандемією, ми переконались, що особливості карантинного періоду вносять свої корективи щоденно і радикально. Моделі, методи чи форми виховної роботи, які були ефективними минулого року, можуть не спрацювати у році наступному. Тому важливо, щоб організатори виховного процесу, рефлексуючи індикатори успіхів і викликів, були готовими до оперативних змін та інноваційної варіативності. Однак необхідно зауважити, що при всій своїй специфічності чи унікальності, виховна система школи повинна мати інтегральні характеристики. Однією з них є соціально-педагогічна підтримка створення комфортного простору можливостей для учня в реалізації потреб в забезпеченні, в самоактуалізації, розвитку компетентностей та в ціннісній ідентифікації.

Створення простору загальнолюдських і національних цінностей як виховний пріоритет

Якщо у змістовому сенсі освітні пріоритети – це потреби дитини й суспільства, то логічно, що визначальним компонентом виховної системи є аксіологічний, ціннісний простір. Який мобільно має реагувати на задоволення і розвиток потреб, інтересів, творчої ініціативи, креативності, ключових компетентностей особистості учня.

У програмі «Нова українська школа» у поступі до цінностей» зазначається, що за Державним стандартом базової, повної загальної середньої освіти, компетентність – це готовність і здатність особистості чинити морально на основі цінностей, світоглядних орієнтирів: усвідомлювати необхідність моральної поведінки, уміти обґрунтувати і цивілізовано відстоювати свою позицію, приймати зважені моральні рішення, виявляти відповідальність, брати на себе обов'язки та протистояти аморальним впливам.

Отже, формування ключових компетентностей та практично-перетворювальних здатностей особистості учня повною мірою залежить від професійного використання педагогом ціннісно-орієнтованого потенціалу виховання. У цьому зв'язку, важливим є осмислення модернізації виховання, як наскрізного процесу. В якому педагог виступає одночасно як компетентний коуч, тьютор, консультант, модератор і наставник,

котрий на діалогічній, етично-ціннісній основі вибудує партнерську взаємодію з дитиною.

Від компетентного вчителя – до компетентного учня

Ідентифікація діяльності педагога в критеріальному полі професійних компетентностей є одним із напрямів модернізації освіти та виховання. Ключові компетентності педагогів визначено на основі нормативних моделей компетентнісного розвитку педагогічних працівників: (Рамкова програма оновлення ключових компетентностей Європейського Союзу, професійні компетентності, визначені у стандарті учителя загальноосвітнього закладу та компетентності й уміння, затвержені Постановою Кабінету Міністрів України №800 2019 року «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників»). Відповідно до цих нормативних моделей, критеріями базових компетентностей є: професіоналізм, емпатійність, інформативна, цифрова грамотність, мовленнєва культура, педагогічна творчість, здоров'язбережна вмотивованість, володіння інтерактивними методами, мобільність, комунікативність, критичне мислення, емоційна врівноваженість, самоаналіз та самоконтроль.

З метою визначення рівня базових якостей професійних компетентностей, пропонуємо скористатись таблицею 1. «Ідентифікація рівня компетентної виховної діяльності»

Критерії	Показники професійної компетентності	Результативність
Базові якості	Готовність педагога до здійснення виховної діяльності	В,С,Н
Загальна професійна підготовка (знання)	1. Знання закономірностей та принципів виховання. 2. Знання основних освітніх нормативно-правових документів. 3. Знання методологічних основ виховання. 4. Знання закономірностей психофізичного, особистісного розвитку дитини. 5. Інші	
Психоемоційний стан. Креативність.	1. Уміння управляти своїми емоціями. 2. Прояв емпатії, почуття гідності. 5. Толерантність, повага. 6. Здатність до рефлексії, самоаналізу, самооцінки. 7. Прагнення до творчої, інноваційної діяльності	

до 2021/2022 навчального року

Ціннісні ставлення	Ранжування загальнолюдських, національних, особистісних, професійних, сімейних, корпоративних, громадянських, демократичних, духовних, фізичних, матеріальних, віртуальних цінностей: ситуативне, корисливе, постійне, внутрішнє при- власнення.	
Вихідні чинники мотивації виховної діяльності	1. Внутрішня потреба чи професійна необхідність. 2. Проведення психолого-педагогічного аналізу, діагностування потреб інтересів дітей. 3. Проведення аналізу ефективності методів та форм виховання. 4. Визначення рівня вихованості дітей. 5. Партнерська взаємодія з сім'єю. 6. Впровадження інновацій. 7. Інші.	
	Готовність до виховної роботи	
Визначення мети та завдань виховання, створення необхідних умов для розвитку особистості учня (уміння)	1. Визначення цілеспрямованості, мотиваційної сфери учня. 2. Формування мети спільної взаємодії з учнем, колективом і батьками. 3. Впровадження інноваційних технологій, онлайн-форм. 4. Реалізація принципів упровадження особистісно орієнтованих і компетентнісних технологій. 5. Реалізація соціально-педагогічних функцій (організаційної, захисної, корегувальної, компенсаційної, прогностичної), системно-функціональний підхід. 6. Інше.	
	Враховання потреб та інтересів учня	
Планування змісту виховної роботи (уміння)	1. Моделювання, проєктування виховного творчого середовища та комунікаційного, толерантного простору. 2. Системне структурування взаємодії педагога з вихованцем та колективом, самоврядуванням на демократичній основі. 3. Зв'язок виховного процесу з життям (спрямованість на формування патріотичних почуттів, громадянської відповідальності, компетентностей, практичних здатностей). 4. Конкретизація доцільних справ. 5. Прогнозування	
Управління виховним процесом (уміння)	1. Реалізація інформаційно-цільової функції, здоров'язбережної функції. 2/ Аналіз співвідношення педагогічного управління та самоорганізації учнів. 3. Поточний аналіз з метою визначення ефективності форм та змісту взаємодії. 4. Прогнозування подальшої взаємодії педагога з учнями. Реалізація діагностичної функції.	

Н – низький, С – середній, В – високий.

Основою нової освітньої парадигми, а відтак і основою виховання, є особистість дитини, визнання її найвищою цінністю, орієнтація педагога на гуманні, демократичні, діалогічні принципи спільної з учнем життєдіяльності.

Отож у новому році акцентуємось на генерації суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

У цьому зв'язку, вчитель-предметник, класний керівник, щоб уникнути примітивного аматорства у вихованні, цифрового аутизму і вибудувати партнерські стосунки, найперше, має знати учня, його потреби, фізіологічні, вікові й психологічні особливості.

На що необхідно зважати у вихованні учнів підліткового віку?

Підлітковий вік – складний, відповідальний період становлення особистості. До його характерологічних особливостей відносимо підліткову рефлексію, яка спрямована здебільшого на пізнання самого себе, підвищення чутливості до оцінок з боку оточуючих. Як показують дослідження, найбільший градус рефлексивності проявляється в учнів 6–8-х

класів. Еталони взаємин, моральний релятивізм підлітки сприймають, як правило, неоднозначно, часто їхні оцінки вчинків інших категоричні, безкомпромісні. Для підлітків характерною є емоційна напруга, їм важко стримувати свої радість, горе, образ, гнів. У них зростає необгрунтована критичність, песимізм, розчарування. Як свідчить практика, вже в 7 класі деякі діти вважають себе нездібними до жодного з предметів, вони гостро переживають критику, невдачі тощо. Саме в середовищі підлітків найчастіше з'являються «булери», або «жертви», відбувається булінг, кібербулінг, виникають синдроми фабінгу, саванта, захоплення, так звані «іграми смерті». Враховуючи усі ці особливості та виклики, пропонуємо скористатись деякими порадами щодо організаційно-змістового аспекту виховної роботи.

Оскільки основна потреба дитини в забезпеченні й захищеності, то архіважливо, щоб усе життя школи було організовано за моделлю ваги до прав зростаючої людини. Має бути чітко визначений алгоритм здоров'язбережної, правозахисної діяльності закладу освіти і, зокрема, класного керівника (див посібник В. Іової, В. Береки «Виховна діяльність класного керівника: соціально-педагогічний контекст»).

Зважаючи на те, що способом існування людини є її усвідомлена діяльність, то кожна людина повинна відповідати за наслідки своєї діяльності. Тому наступним важливим завданням для педагогів є забезпечення умов для розвитку в підлітків саме усвідомленої діяльності, маркером якої є відповідальність. Для цього у школі, в класі повинно бути створене креативне, комунікативне, гуманне освітнє середовище розвитку творчого потенціалу кожного учня, формування в нього основних життєвих компетентностей і відповідальності за свої вчинки.

Ефективним засобом щодо створення таких умов, як свідчить досвід закладів освіти міст Старокостантинова, Славути, Ізяславської, Городоцької, Дунаєвецької ОТГ, є проєктна діяльність, зокрема, реалізація обласного проєкту «Розвиток національно орієнтованої системи громадянської комунікації», який забезпечує створення різноманітних локацій і платформ для особистісного становлення учня через дієву, інтерактивну участь його в процесі різноманітних соціально значимих справ. Для виховання відповідальної соціалізації учнів важливо також використовувати виховний потенціал дитячо-юнацьких громадських організацій, пластового, волонтерського руху, учнівських козацько-лицарських об'єднань. Участь

до 2021/2022 навчального року

підлітків в організаціях і об'єднаннях за інтересами, як показує досвід, прямопропорційно впливає на зменшення девіацій в учнівському середовищі, сприяє формуванню активної просоціальної поведінки учнів.

Сьогодні точаться жваві дискусії щодо поглиблення конфлікту поколінь, диференціації дитячого світу на міленіалів, центеніалів тощо. Ми не будемо такими категоричними щодо пропонованого розмежування, однак маємо зауважити, що успіх у вихованні залежить і від знання специфічних якостей сучасних дітей інформаційно-го суспільства.

Педагогам необхідно враховувати фактор прагматичності й візуалізації життя, наші учні набагато краще сприймають практичну, візуальну, а не моралізаторську інформацію. Маємо пам'ятати найперше і найважливіше правило – виховання не повинно бути винесеним в окремі «заняття з моралі». Учні завжди хочуть, щоб наставник, класний керівник був емпатійним і мудрим, а не «все знав».

Найефективнішим у вихованні, як свідчать дослідження, є діалогічне спілкування. То й спілкуватись, розмовляти, вести діалог з учнями треба, як з рівними та обов'язково

доброзичливо, з оптимізмом у голосі. Постійно наголошувати, що позитивно думати – це завжди «класно». У стосунках не допускати проявів фамільярності з боку дітей. Спілкуватись за правилом: «Я твій друг, але старший друг, у якого життєвий досвід багатший і я, на відміну від тебе, можу поділитись ним і дати тобі більше».

Дуже важливо використовувати ефективно час. Нашим дітям досить важко утримувати увагу понад 20-30 хв. Тому бажано поділити час на певні інтервали, впродовж яких в учнів буде змінюватися вид діяльності. При цьому запропонувати алгоритм візуалізованих, мотивованих кроків для досягнення конкретної мети, що, безперечно, допоможе їм культивувати терпіння й наполегливість. Завжди необхідно давати учням відчуття їхньої значимості, робити це треба щиро, з власною гідністю, бо саме у щирості – успіх взаєморозуміння з дитиною.

Зважаючи на фактор візуалізації у житті сучасної дитини, радимо використовувати інноваційний виховний потенціал коміксів. Комікс поєднує книжну графіку, кінематограф і літературу. Синтетичне медіа є наразі ефективним антибулінговим і соціалізуючим засобом. Електро-

ний додаток до журналу «Джміль» допоможе скористатись коміксами у проведенні веселих презентацій, класних годин, дискусій: «Не йди за юрбою – залишайся собою», «Одна дата – чотири свята» (14 жовтня), «Чому її не впізнали друзі?», «Як харчуватись, щоб добре почуватись», «У чому сила і честь?», «Хто з них може бути лідером?».

Незаперечним здобутком модернізації виховання і досить-таки високим інформаційно-інтелектуальним рівнем наших класних керівників є широке використання інтернет-ресурсу, онлайн-технологій у спілкуванні з учнями та батьками. І тому однією з інтегральних характеристик виховної системи, її константою, особливо у карантинний період, залишаються інформаційно-цифрові технології. Пропонуємо скористатись електронними ресурсними застосунками подолання булінгу, насилля, превенції вживання психотропних речовин, попередження торгівлі людьми, уникнення синдромів: саванта, фабінгу та цифрового аутизму. (Таблиця 2. з режимом доступу до електронного виховного контенту).

Посилання щодо застережень

Протидія булінгу	
Програма «Нова українська школа» у доступі до цінностей	https://bit.ly/2URZ8E8
Конвенція ООН про права дитини	https://bit.ly/3iRuToX
Корисні посилання щодо теми антибулінгу	https://bit.ly/3x2ODuB
Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти	https://bit.ly/2ViMXQM
Методичний посібник «Кодекс освітнього середовища»	https://bit.ly/3iQwCLc
Безкоштовний онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти»	https://bit.ly/2USHo8i
Програма курсу «Навчаюсь. Дію. захищаю»	https://bit.ly/3rCCueL
Виховна робота. Схвалені рукописи	https://bit.ly/3rCCviP
Створення шкільних служб порозуміння для впровадження медіації за принципом рівний-рівному рівна-рівній та вирішення конфліктів мирним шляхом у закладах освіти	https://drive.google.com/file/d/1RMqPr2zYBmv3KkwTp2C8nzBmefXhRgk/view
Комплекс освітніх програм «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації»	https://bit.ly/370RLwy
Протидія домашньому насильству	
Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»	https://bit.ly/3ybrveM

Про затвердження методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами	https://bit.ly/311UcdS
Матеріали з питання запобігання та протидії домашньому насильству	сайт БФ «Здоров'я жінки і планування сім'ї»
Шкільний урок «Інтимне селфі в Інтернеті: жарт чи небезпечний ризик?»	https://bit.ly/3BNcOkk
Щодо протидії торгівлі людьми	
Закон України про протидію торгівлі людьми	https://bit.ly/3vd9gx2
Курс «Основи протидії торгівлі людьми»	http://course.org.ua
Тематичні виховні години «Особиста гідність. Безпека життя. Громадська позиція»	https://bit.ly/3BFriH3
Превенція наркоманії	
Про затвердження плану заходів на 2019-2020 роки з реалізації Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2021 року	https://bit.ly/3rC7FXD

Тренінги, флешмоби, хакатони, практичні справи з емоційно привабливими і корисними цілями, які означаються цими посиланнями допоможуть розвивати в дітей наскрізні універсальні (Soft Skills) навички, формувати асертивну, активну поведінку, і на цій основі розвивати почуття відповідальності, самоповаги та гідності.

до 2021/2022 навчального року

Організаційно-змістові пріоритети у новому навчальному році

Враховуючи актуальність консолідації українського суспільства, національної ідентифікації зростаючого покоління та означені виклики і виховні завдання, пропонуємо, на педагогічних радах, секційних засіданнях, конференціях, вебінарах, семінарах, форумах, долучитись до дискусійних, діалогічних обговорень та практичної реалізації проблем компетентного підходу до:

- впровадження інноваційних технологій у процес формування патріотичних почуттів, громадянських і соціальних компетентностей дітей та учнівської молоді;

- організації національної системи виховання у контексті рефлексії 30-річного шляху гідності та патріотизму українців;

- поважного ставлення до державної мови та державних символів України, дбайливого ставлення до національних, історичних, культурних цінностей, традицій і надбань українського народу;

- розвитку в учнів усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до проявів корупції та хабарництва, усвідомленого обов'язку захищати суверенітет і територіальну цілісність України;

- вироблення навичок здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля;

- прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;

- імплементації кращих зразків козацько-лицарського виховання;

- сприяння реалізації проекту «Учнівське самоврядування у поступі до національних цінностей»;

- участі у тренінгу «З Україною у серці»;

- презентації інноваційних моделей національно-патріотичного виховання;

- формування демократичної культури, толерантного ставлення дітей і молоді до культурного плюралізму, цінностей інших народів та національних меншин;

Для забезпечення успішної реалізації виховних задач, рекомендуємо спрямувати зусилля на:

- реалізацію законодавчо-правових документів, положень Концепції «Нова українська школа» щодо модернізації освіти, компетентнісного та особистісно орієнтованих підходів до формування особистості учня;

- оновлення виховних технологічних механізмів та здійснення системно-функціонального підходу;

- створення програмно-методичних комплексів реалізації завдань щодо підвищення рівня вихованості учнів, їх медіа грамотності та медіа захищеності,

- з метою підвищення компетентної діяльності класних керівників, необхідно створити тематичні кейси, портфоліо, інформаційні та діагностичні банки матеріалів.

- продовжити проведення у закладах освіти тренінгу «Стоп насиллю і маніпуляціям»;

- використовувати онлайн – студію «Фіолетова хризантема» з метою візуальної презентації та поширення інноваційної практики виховної роботи та оперативного вирішення проблем у вихованні;

- рекомендуємо використовувати навчально-методичні посібники ХОІППО: «Виховна діяльність класного керівника» (авт. В.Іова, В.Берека), «Виховання під знаком інновацій» (авт. І.Гіджельцький, В.Іова), «Формуємо демократичну культуру: соціально-педагогічний аспект» (авт. В.Ю.Іова), схвалені МОН України. Робочий зошит класного керівника, схвалений рішенням науково-методичної ради ХОІППО.

Посилена увагу необхідно звернути на врахування особливості організації виховної роботи у період карантину. Саме в цей період наші діти найбільше і потребують забезпечення, як фізичного, так і духовно-морального стану, здоров'язбережної мотивації, ціннісних спрямувань. Пропонуємо класним керівникам організувати та проводити:

- онлайн – студію «Вивчаємо нормативний путівник проти маніпуляцій і насилля», «Створюємо територію правового захисту». Он-лайн конкурс відеороликів «Лідери учнівського самоврядування в просторі карантинних викликів», «Твоя дорожня карта добродійності». Челенджі «Щоб не поширювати вірус», «#Моя родина – моя твердиня», «#Не будь байдужим, умій підтримати тих, хто поряд з тобою».

- флеш-моб «#Еврика! НА КАРАНТИНІ: я дізнався, на карантин я зробив!», під час якого учні у своїх соціальних мережах можуть виставляти фото із значенням хештегом.

- сучасні учні полюбляють вести блоги, які для них стали публічними особистими щоденниками. Тому їм доцільно допомагати організувати публічні відео. Наприклад, запропонувати зробити відео про класні, шкільні справи, заходи, флеш –моби участі в проєктах.

Для дієвої організації виховного процесу в умовах дистанційної роботи закладам освіти варто використовувати свої офіційні сайти, створивши окремий розділ, наприклад: «Виховання в умовах ризиків», «Важливі події під час карантину», «Цікаві зустрічі в режимі OnLine» тощо. Орієнтовна структура цього розділу може мати такі елементи: клас, у якому навчаються учні; виховна тема; посилання на електронні ресурси, які рекомендовано для засвоєння; практичні

завдання для виконання; терміни їх виконання; посилання та час проведення вебінару (за необхідності); адреса електронної пошти закладу освіти, або класного керівника, на яку потрібно надіслати результати виконання роботи.

В умовах карантину (на веб-сайтах закладів освіти, в чатах, в онлайн групах педагогів/батьків/учнів, онлайн-студії «Фіолетова хризантема», Viber та інші) пропонуємо тематику для спілкування:

- «Цікава справа-надійний запобіжник тривоги і депресії»,

- «Як уникнути поганого настрою»,

- «ЗМІ і психіка дітей»,

- «Поради щодо зберігання спокою»,

- «Перебування в соцмережах дітей: позитиви і ризики: фейки та перевірка фактів»,

- «Як зробити Дім Радості дітей та батьків-корисні поради»,

- «Рекомендації для учасників освітнього процесу щодо заходів безпеки проти коронавірусу»,

- «Як важливо навчитися опановувати себе та керувати своїми емоціями» та інші.

Консультації батьків індивідуально, групово (онлайн, Skype, телефонному режимі).

Особливо актуальною є щира турбота про тих учнів, які живуть з узалежненими батьками, або потерпають від домашнього насильства. Тому радимо частіше комунікувати з учнями з таких сімей та, принагідно, нагадуємо, що Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації «Ла Страда – Україна» працює у звичайному режимі – безкоштовно, анонімно, конфіденційно. Всі можуть звернутися (або перенаправити до фахівців) за номерами: 0 800 500 335 (зі стаціонарних) або 116 123 (з мобільних), коли хтось потребуватиме допомоги.

Суттєвою допомогою у процесі дистанційної освіти можуть стати фонди віртуальних інтернет-бібліотек:

- www.nbuv.gov.ua

Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського

- www.chl.kiev.ua/

Національна бібліотека України для дітей

- exlibris.org.ua

українська електронна бібліотека: історія, публіцистика, художня література

- <http://www.nplu.org>

веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України

- <https://old.uin.gov.ua/ebooks>

електронні видання Українського інституту національної пам'яті.

Одним з важливих чинників продуктивної організації дистанційного спілкування педагогів з учнями та батьками є знання нормативно-правових документів. Пропонуємо скористатись:

до 2021/2022 навчального року

Нормативний путівник у виховний простір

- Конституція України.
- «Декларація прав дитини», проголошена Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних націй 20.11.1959 року
- Конвенція «Про права дитини», схвалена Генеральною Асамблеєю ООН від 20.11.1989 р. (ратифікована Постановою ВР України від 27.09.91 № 789-XII);
- Закони України:
  - «Про освіту»
  - «Про повну загальну середню освіту»
  - «Про охорону дитинства»
  - «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 № 1629-IV;
  - «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 08.09.2011 № 3715-VI
  - «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011 № 3739-VI;
  - «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 № 2229-VIII;
  - «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»
  - «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 01.12.1998 № 281-XIV
  - «Сімейний кодекс України» від 10.01.2002 р. №2947-III
  - Концепція «Нова українська школа»
  - Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді.
  - Заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді.

- Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей.

- Лист МОН від 20.03.2020 № 6/480-20 "Про план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування) у закладах освіти"

- Указ Президента України від 26.02.2020 №58/2020 "Про День спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя"

- Лист Міністерства освіти і науки України від 05.02.2020 № 6/144-20 «Щодо запобігання поширенню тютюнокуріння, наркоманії та вживання алкогольних напоїв серед здобувачів освіти»

- Указ президента України від 30.09.2019 №721/2019 «Про деякі питання забезпечення прав та законних інтересів дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, розвитку та підтримки сімейних форм виховання дітей»

- Указ Президента України від 23.08.2019 — № 162 «Про День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України»

- Наказ Міністерства юстиції України від 22.08.2019 № 2633/5 «Про затвердження Плану заходів Міністерства юстиції України з реалізації правопросвітницького проєкту «Я маю право!» у 2020–2022 роках»

Нормативні документи на період карантину

Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 „Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19”,

Указ Президента України від 13 березня 2020 року № 87/2020 „Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 березня 2020 року „Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки в умовах гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”, лист Міністерства освіти і науки та ЦК профспілки працівників освіти і науки України від 17 березня 2020 № 1/9-162 „Про умови та оплату праці працівників закладів освіти і науки в умовах карантину”, листи департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 12 березня 2020 № 01-15/752, від 16 березня 2020 року № 01-15/790 „Про оплату праці працівникам закладів освіти під час призупинення навчання через карантин”, від 17 березня 2020 року № 01-15/796 „Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19”, від 17 березня 2020 року № 01-15/803 „Про запобігання поширенню коронавірусу COVID-19”, від 19 березня 2020 року № 01-15/822, від 23 березня 2020 року № 01-15/842 „Про організацію роботи під час карантину та проведення дистанційного навчання”, від 25 березня 2020 року № 01-15/861 „Про можливості навчання під час карантину”, лист МОН України від 23 березня 2020р. №119-173 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину».

Валентина ІОВА,
методистка з виховної роботи
Хмельницького ОІППО.

Про функціонування молодіжних центрів крізь призму Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025 роки

23 грудня 2020 р. Кабінет Міністрів України затвердив Державну цільову соціальну програму «Молодь України» на 2021–2025 роки (розпорядження КМУ № 1669-р), що має на меті створення можливостей для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в Україні, її участі та інтеграції у суспільне життя.

Програма передбачає визначення заходів у 9 пріоритетних завданнях, у тому числі підвищення рівня компетентностей молоді та рівня культури волонтерства серед молоді.

Окрім того, завдяки програмі Кабінет Міністрів планує активізацію залучення молоді до процесів ухвалення рішень, зміцнення соціальної згуртованості мо-

лоді, у тому числі шляхом здійснення обмінів молоддю в межах України та у партнерстві з іншими державами і міжнародними організаціями.

Також документом передбачено виконання програм для підготовки фахівців, які працюють з молоддю, у тому числі програми «Молодіжний працівник» та забезпечення функціонування молодіжних центрів, у тому числі державної установи «Всеукраїнський молодіжний центр».

Грунтується програма на аналізі стану і проблем розвитку української молоді, результатів виконання попередніх програм, а також враховує програмні вимоги і перспективи, визначені

переглянутою Європейською хартією про участь молоді у громадському житті на місцевому та регіональному рівні, ухваленою Конгресом місцевих та регіональних влад Європи 21 травня 2003 р., планом заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106, Концепцією розвитку громадянської освіти в Україні, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 710, Указами Президента України